

Tillsyns- och marknadskontrollplan 2020

TILLSYN 03/20

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

© Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 360.

Förord

Tillsyns- och marknadskontrollplanen beskriver vilka tillsynsaktiviteter som prioriteras för 2020 inom Kemikalieinspektionens ansvarsområde.

Planen är en del av verksamhetsplaneringen för enheterna Tillsyn av kemiska produkter och Tillsyn av bekämpningsmedel och varor och har tagits fram av enhetscheferna Annkristin Axén och Camilla Zetterberg. Planen har beslutats av generaldirektör Per Ängquist.

Sundbyberg 29 januari 2020

Kemikalieinspektionen

Innehåll

Förord

Sammanfattning	5
Summary	6
1 Inledning.....	7
1.1 Tillsyns- och marknadskontrollplan	7
1.2 Fördelning av resurser	7
1.3 Kemikalieinspektionens operativa tillsyn.....	8
1.4 Systematiskt förbättringsarbete	8
2 Övergripande prioriteringar	9
3 Registerbaserad tillsyn	9
3.1 Strategier för urval av registerförda tillsynsobjekt	11
3.2 Insatser för kemiska produkter.....	11
3.3 Insatser för bekämpningsmedel	13
4 Varor	14
4.1 Strategier för urval av tillsynsprojekt	15
4.2 Insatser för varutillsyn	15
Bilaga – Laglista	17

Sammanfattning

Tillsyns- och marknadskontrollplanen beskriver vilka tillsynsaktiviteter som prioriterats för 2020.

Planen beskriver enbart Kemikalieinspektionens operativa tillsynsarbete och marknadskontroll. Tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser berörs inte i denna plan.

Kemikalieinspektionen delar in den operativa tillsynen på myndigheten i tre områden; kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor. Under varje huvudområde beskrivs aktuella prioriteringar samt en sammanställning av 2020 års planerade projekt. Vi prioriterar insatser utifrån ett långsiktigt riskminimeringsperspektiv och kravet på att vår tillsyn ska vara konkurrensneutral.

Under 2020 kommer tillsynen av kemiska produkter och bekämpningsmedel att ske bland annat genom regionbaserad systematisk kontroll som kompletteras med riskminimerande insatser inom prioriterade ämnes- eller produktkategorier. Vi kommer fortsätta vår satsning på tillsyn av e-handelsföretag, nu i ett större EU-gemensamt projekt.

För samtliga tre tillsynsområden kommer vi såsom tidigare, avdela resurser för att granska inkommande tips från företag, andra myndigheter och allmänhet.

Summary

This enforcement and market surveillance plan outlines the enforcement activities that we will prioritise during 2020. The plan describes the Swedish Chemicals Agency's own operational enforcement role and market surveillance, it does not consider the enforcement guidance to the Swedish municipals and county boards.

The Swedish Chemicals Agency's operational enforcement is comprised of three main areas: chemical products, pesticides and chemicals in articles. Our current priorities and a summary of the projects planned for 2020 are described under each main area. Projects are prioritised based on the perspective of long-term risk minimization and the principles of a transparent and neutral enforcement, i.e. should not affect business competition.

During 2020, the enforcement of chemical products and pesticides will be performed through regional-based systematic control, supplemented with risk minimisation measures in prioritised substance or product category area. We will continue our focus on developing effective methods to address the practical and legal difficulties in the enforcement of products and articles placed on the Swedish market through internet trading. During 2020 the project will cover the enforcement of all three enforcement areas; chemical products, pesticides and articles.

We will also allocate resources to handle incoming tips from other authorities and companies, and complains raised by the public.

1 Inledning

1.1 Tillsyns- och marknadskontrollplan

Kemikalieinspektionens övergripande mål är att arbeta för en giftfri miljö.

Enligt 1 kap 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet upprätta en tillsynsplan varje verksamhetsår för sin operativa tillsyn. Tillsynsplanen ska beskriva hur tillsynsarbetet ska bedrivas. En statlig operativ tillsynsmyndighet ska dessutom beskriva hur myndigheten har avvägt fördelningen av resurser inom och mellan olika ansvarsområden enligt miljöbalken och hur resurserna har anpassats efter det tillsynsbehov som finns.

Enligt artikel 18.5 förordning (EG) nr 765/2008 artikel om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter ska medlemsstaterna inrätta, genomföra och regelbundet uppdatera program för marknadskontroll. Dessa planer ska göras tillgängliga för allmänheten. Kemikalieinspektionen ska enligt 14, 17 och 18 §§ förordningen (2011:703) om leksakers säkerhet samt 1 kap. 5 § miljötillsynsförordningen uppfylla dessa krav inom inspektionens tillsynsområde.

Enligt 9 och 10 §§ produktsäkerhetsförordningen (2004:469) ska tillsynsmyndigheter upprätta program för tillsyn inom sitt tillsynsområde och informera allmänheten om sin tillsynsverksamhet. Kemikalieinspektionen är tillsynsmyndighet för produktsäkerhet i fråga om vissa varor och kemiska produkter enligt andra bestämmelser och är därför tillsynsmyndighet även enligt produktsäkerhetslagen (2004:451), i enlighet med 3 § produktsäkerhetsförordningen.

Kemikalieinspektionens operativa tillsyn är i huvudsak inriktad på utsläppande och tillhandahållande på marknaden och utgör därför marknadskontroll. Denna plan redovisar därför samlat dessa planer och program.

Operativ tillsyn är tillsyn som utövas direkt gentemot den som bedriver en verksamhet. Andra arbetsområden såsom tillsynsvägledning, tillsynssamverkan inom EU samt återkoppling till regelutveckling m.m. ingår inte i tillsyns- och marknadskontrollplanen.

I Sverige bedriver även kommuner och länsstyrelser tillsyn på kemikalieområdet. Myndigheterna har egna tillsynsplaner som bland annat beskriver kemikaliatillsynen. Denna plan beskriver enbart Kemikalieinspektionens operativa tillsynsverksamhet.

Kemikalieinspektionen delar in den operativa tillsynen på myndigheten i tre huvudområden; kemiska produkter, varor och bekämpningsmedel. Under varje huvudområde beskrivs aktuella prioriteringar samt en sammanställning av 2020 års planerade projekt.

1.2 Fördelning av resurser

Enligt 1 kap. 6-10 §§ *miljötillsynsförordningen (2011:13)* ska en myndighet som tilldelats operativa tillsynsuppgifter avsätta resurser som i tillräcklig grad motsvarar behovet av tillsyn samt ha personal med tillräcklig kompetens för tillsynsarbetet. Myndigheten ska också ha gjort en utredning om tillsynsbehovet inom hela sitt ansvarsområde enligt miljöbalken, detta beskrivs i Kemikalieinspektionens behovsutredning 2020-2022. De insatser som myndigheten beslutar att prioritera utifrån tillgängliga resurser, konkretiseras i Tillsyns- och marknadskontrollplanen.

Resursfördelningen för tillsynen styrs av olika finansieringskällor. Tillsynen av kemiska produkter och bekämpningsmedel ska, tillsammans med vissa andra uppgifter inom

myndigheten, balanseras mot företagens avgiftsnivå inom respektive avgiftsområde. Tillsynen av kemiska ämnen i varor finansieras av myndighetens förvaltningsanslag. Inom respektive tillsynsområde viktas resurserna inom ramen för den operativa tillsynen, tillsynssamarbete inom EU och tillsynsvägledning för kommuner och länsstyrelser. Ambitionen är att uppnå den mest ändamålsenliga fördelningen för att nå miljömålen och behoven kan variera över åren för de olika tillsynsområdena.

1.3 Kemikalieinspektionens operativa tillsyn

Kemikalieinspektionen utövar tillsyn av bestämmelser för utsläppande på marknaden av kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor. Inspektionens tillsyn riktar sig främst mot primärleverantörer. Det är företag som tillverkar, importerar, byter namn eller för in kemiska produkter, varor eller bekämpningsmedel till Sverige. Kommunerna har ansvar för tillsyn av kemiska produkter och bekämpningsmedel i detaljistledet. För varor delar Kemikalieinspektionen tillsynsansvaret i detaljistledet med kommunerna.

I tillsynen kontrollerar vi att produkter och varor som tillhandahålls på marknaden inte innehåller förbjudna ämnen, att kemiska produkter är korrekt anmälda till produktregistret, samt att bekämpningsmedel är godkända. Dessutom kontrollerar vi att bekämpningsmedel och andra kemiska produkter är rätt klassificerade och att informationskraven i form av märkning och säkerhetsdatablad är uppfyllda. Även för varor kontrolleras att ekonomiska aktörer fullgör sin informationsskyldighet. Kontrollen sker genom granskning av bland annat etiketter och säkerhetsdatablad, genom kemiska analyser samt genom granskning av företagets arbetssätt och rutiner. Vi tillhandahåller information som underlättar för företagen att tolka och följa reglerna.

I de fall lagstiftningens krav inte är uppfyllda ställs krav på rättelse som också kan innebära saluförbud om det är motiverat. Vid misstanke om brott överlämnas ärendet till åklagarmyndigheten, i andra fall kan andra sanktioner, till exempel miljöstraffavgift bli aktuellt.

1.4 Systematiskt förbättringsarbete

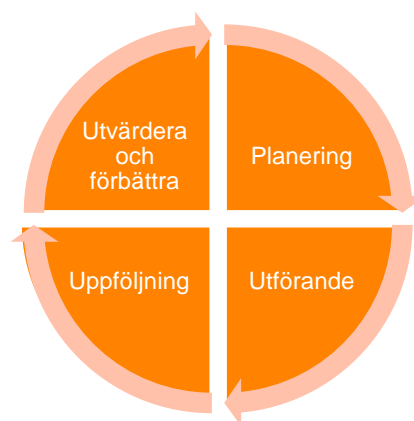
Tillsynen genomförs huvudsakligen i form av projekt. Planeringen av varje projekt dokumenteras. Efter genomförandet utvärderas arbetet och resultaten dokumenteras. Resultaten utgör underlag för förbättringar dels i framtida planering av tillsynsaktiviteter och dels för förbättringar i vårt arbetssätt som dokumenteras i myndighetens ledningssystem.

Resultaten av vår tillsyn kommuniceras externt via nyheter på www.kemi.se och i vissa fall som publikationer i Kemikalieinspektionens tillsynsserie.

Varor och produkter som innebär allvarlig risk kommuniceras via Rapex och ICSMS som är ett informations- och varningssystem som länder inom EU använder för att informera övriga medlemsländer och allmänhet.

Vi lägger stor vikt vid att ständigt utveckla metoder för att identifiera de tillsynsobjekt som vi behöver prioritera för att uppnå optimal riskminimering.

Under året gör vi en riktad insats för att utveckla tillsynsmetodiken i samverkan med produktregistret för att ytterligare stärka kvaliteten på företags- och produktuppgifter i vårt

produktregister. Ett arbete som för vår del bidrar till att effektivisera s det specifika urvalet av tillsynsobjekt.

2 Övergripande prioriteringar

Vi ser ett fortsatt behov att säkra tillsynen av varu- och produktflödet som når konsumenter och allmänhet via e-handelsplattformar. Här samarbetar vi med EU:s övriga medlemsstater för att gemensamt öka kontrollen på den gemensamma marknaden. Vi fördjupar också vårt samarbete med Tullverket, nu med fokus på att utveckla våra metoder att snabbt identifiera nya företag och produktgrupper som vi behöver prioritera för kommande tillsynsinsatser.

Utifrån Stockholmskonventionens beslut att fasa ut tillverkning och användning av perfluoroktansyra (PFOA) genomför vi tillsammans med övriga nordiska länder en riktad insats för att understödja effekten av den nya lagstiftningen som träder ikraft under 2020.

Verksamhetsåret innefattar också återkommande insatser som syftar till att säkra systematiska genomgångar av våra verksamhetsanmälda företag, tillsyn som initieras utifrån information som kommer till oss från exempelvis andra myndigheter, allmänhet eller ny forskning. Vi har också tillsyn som vi är anmodade att genomföra enligt specifika direktiv, såsom kontrollförelagets krav på årliga växtskyddsanalyser.

Inom varutillsynen fortsätter vi kontrollera kända högriskprodukter och branscher parallellt med att vi jobbar med att identifiera nya högriskprodukter inom varuflödet. I år väljer vi exempelvis att särskilt kontrollera offentliga miljöer där barnen vistas.

3 Registerbaserad tillsyn

I den operativa tillsynen av kemiska produkter granskar vi framför allt att produktinformationen (klassificering, märkning och säkerhetsdatablad) uppfyller de krav som ställs enligt kemikalielagstiftningen och att anmälningarna till produktregistret har kommit in och är korrekta.

Företag som tillverkar, importerar eller för in kemiska produkter till Sverige ska anmäla verksamheten och produkterna till Kemikalieinspektionens produktregister. Registret är ett viktigt underlag för Kemikalieinspektionens urval av företag och underlättar planeringen av inspektionsverksamheten. Registret har cirka 1900 aktiva företag som överlåter kemiska produkter. Det finns cirka 122 000 produkter varav drygt hälften är produkter som överläts i en volym över 100 kg.

Tabell 1. Översikt av regelområden som kontrolleras vid tillsyn av kemiska produkter och bekämpningsmedel.

Regelområden ¹	Beskrivning
Registrering	Registrering till Echa enligt förordning 1907/2006/EG, Reach
Klassificering och märkning	Klassificering och märkning av kemiska produkter enligt kriterier i förordning 1272/2008/EG (CLP-förordningen).
Säkerhetsdatablad	Säkerhetsdatablad ska finnas för kemiska produkter enligt bilaga II till förordning 1907/2006/EG, Reach.
Förpackningsregler	Konsumentprodukter ska t.ex. ha barnskyddande förslutning och kännbar varningsmärkning. CLP-förordningen.
Överlåtelsestillstånd	Särskilt farliga produkter kräver tillstånd för överlåtelse i Sverige. Förordning 2008:245 och KIFS 2017:7
Produktregistret	Företag som tillverkar och importerar kemiska produkter behöver anmäla dessa till Kemikalieinspektionens produktregister. 14 kap. 10 – 12 §§ miljöbalken, 3 – 6 §§ förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer. KIFS 2017:7.
Begränsningsregler	Begränsningar finns både nationellt och i EU-lagstiftning. Exempel är: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bly i färger ▪ CMR*- ämnen till konsumenter ▪ PFOS ▪ VOC i färger och lacker ▪ Klorerade lösningsmedel <p>* <i>Cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen</i></p>
Regler om tvätt- och rengöringsmedel	Begränsar användningen av svårnedbrytbara tensider och innehåller särskilda krav på innehållsdeklarationer m.m. Förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt och rengöringsmedel
Fluorerade växthusgaser	Förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser.
Produktsäkerhet	Produktsäkerhetslagen kan i vissa fall tillämpas om inga andra regler eller begränsningar finns för att förhindra risker med en produkt.

Bekämpningsmedel är produkter som är avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Bekämpningsmedel indelas i biocidprodukter och växtskyddsmedel.

Alla bekämpningsmedel (både yrkesmässiga och konsumentprodukter), med vissa undantag, som säljs och används i Sverige måste vara prövade och godkända av Kemikalieinspektionen.

I tillsynen av bekämpningsmedel granskar myndigheten bland annat att produkterna har detta godkännande, att mängden verksamt ämne överensstämmer med godkännandet, att produkterna uppfyller kraven på produktinformation samt att bekämpningsmedel inte säljs under falskt namn (piratkopior).

Bekämpningsmedel ska också anmälas till Kemikalieinspektionens produktregister och de omfattas av reglerna om klassificering, märkning och säkerhetsdatablad. Jämfört med andra

¹ Utförligare regelbeskrivningar finns i bilaga till denna plan

kemiska produkter finns ytterligare krav för märkning och information för bekämpningsmedel.

Av nämnda aktiva företag sätter 235 st ut bekämpningsmedel som inte är tillståndspliktiga och 182 företag som sätter ut bekämpningsmedel som kräver tillstånd för att sättas ut på marknaden.

I de fall produkten även omfattas av regelverket för bekämpningsmedel tillkommer lagstiftningen nedan:

Regelområden ²	Beskrivning
Godkända bekämpningsmedel	Kontroll att endast bekämpningsmedel som är godkända eller har dispens av Kemikalieinspektionen tillhandahålls på marknaden. Från och med 2011 gäller växtskyddsmedelsförordningen, (EG) nr 1107/2009, för växtskyddsmedel med regler om godkännande, reklam, registerhållning m.m. Från och med den 1 september 2013 gäller biocidförordningen (EG) nr 528/2012 med regler om godkännande, reklam, registerhållning m.m.
Analys (innehåll överensstämmelser med godkännande)	Verksamma ämnen analyseras för att se om sammansättningen överensstämmer med produktgodkännandet och att rätt verksamt ämne ingår i produkten. Från och med 14 december 2019 gäller förordningen (EU) 2017/625 om offentlig kontroll av bland annat växtskyddsmedel

3.1 Strategier för urval av registerförda tillsynsobjekt

I vår prioritering av tillsyn är hög riskminimering vår viktigaste aspekt. De huvudsakliga kriterierna vid urval av tillsynsobjekt är:

- hur hälso- och miljöfarliga ämnen används
- om produkterna når utsatta grupper
- vilken roll på marknaden som företaget har
- hur stora volymer produkterna omsätts i
- hur väl företaget visat sig följa lagstiftningen vid tidigare tillsynsinsatser
- företagens kunskapsnivå om kemikalielagstiftningen

Kemikalieinspektionen arbetar i projektform som vanligen tar sikte på specifik bransch, regelområde, typ av produkter/kemikalier, eller geografisk region. Projektformen underlättar samordning med andra aktörer, att erfarenheter och kompetens sammanställs och förs vidare samt i vissa fall bransch- och medial fokusering.

3.2 Insatser för kemiska produkter

Tillgängliga resurser för operativ tillsyn av kemiska produkter 2020 är ca 11 årsarbetskrafter (årsarbetskraften är beräknad utifrån en effektiv arbetstid av 171 persondagar).

För 2020 har vi planerat följande projekt inom den operativa tillsynen av kemiska produkter.

²Utförligare laglista finns i bilaga till denna plan

Tabell 2. Operativ tillsyn under 2020 för kemiska produkter

Tillsynsaktivitet	Beskrivning av aktiviteten
Regionala inspektionsomgångar (RIO)	<p>Tillsyn av primärleverantörer inom en viss geografisk region. Tillsynen utgår från det enskilda företags verksamhet och granskar de regelområden som är relevanta för just deras produktgrupper. En bedömning av samtliga företag görs, vissa prioriteras för tillsyn.</p> <p>Syftet är att tillse regelefterlevnad i en form som är kostnadseffektiv och där tillsynsfrekvens upprätthålls samtidigt som konkurrensneutraliteten blir tydlig för företagen.</p> <p>Tillsynen är återkommande och systematisk. Under 2020 kommer vi att granska företag i västra Götaland..</p>
Nya företag-Tullen	<p>Tillsyn av nya företag utifrån företagets olika produktgrupper.</p> <p>Syfte är att öka regelefterlevnaden hos nya företag som sätter ut kemiska produkter på marknaden samt att utveckla arbetssätt och rutiner för att identifiera nya företag/nya produkter.</p> <p>Tillsynen sker i samverkan med Tullen</p>
Reachregistrering och intermediärer	<p>Tillsyn av skyldigheter att registrera ämnen i enlighet med Reach-förordningen. Vi ska granska så kallade strängt kontrollerade betingelser för ämnen som registrerats som intermediärer.</p> <p>Syftet är att kontrollera att företagen har registrerat ämnen samt att de har gjort det på ett korrekt sätt, och att eventuella undantag är tillämpliga.</p> <p>Sker i samarbete med tullmyndigheterna och genomförs i samverkan med övriga EU-länder.</p>
Tillsyn av E-handel	<p>Tillsyn av kemiska produkter som tillhandahålls via E-handel.</p>
PFOA och PFOS i kemiska produkter	<p>Tillsyn av nya begränsningar av PFOA som träder i kraft 2020 i REACH bilaga XVII samt i PoPs-förordningen. Tillsyn av befintlig begränsning av PFOS i PoPs-förordningen.</p> <p>Syftet är att sprida information till företagen om de nya begränsningarna, undersöka förekomsten av begränsade ämnen på marknaden samt med hjälp av labb hitta lämpliga analysmetoder.</p> <p>Analyser av kemiskt innehåll kommer att utföras, exempelvis på sport och fritidsvaror. Denna tillsyn kommer att genomföras i internt samarbete med enheten för tillsyn av bekämpningsmedel och varor som utför motsvarande tillsyn på sitt område. Projektet kommer att vara en del av ett samarbetsprojekt inom den nordiska arbetsgruppen för kemikalier, miljö och hälsa.</p>
Händelsestyrd tillsyn och omvärldsbevakning	<p>Tillsyn utifrån inkommande tips från allmänhet, företag och andra myndigheter om företag eller produkter som de anser inte uppfyller gällande kemikalierregler.</p> <p>Syftet är ökad regelefterlevnad hos företag som sätter ut kemiska produkter på marknaden.</p> <p>Tipsen granskas och vid behov utförs inspektion. Utifrån tipsen kan vissa produktgrupper väljas ut för inspektion av hela branschen.</p>

Utöver ovan beskrivna projekt genomförs ett antal mindre insatser för att kontrollera förekomst av olika produkter i produktregistret och för att kontrollera att företagen inrapporterat korrekta uppgifter. Exempel på planerade insatser 2020 är tillsyn av produkter som uppgetts innehålla kadmium och bly.

3.3 Insatser för bekämpningsmedel

Tillgängliga resurser för operativ tillsyn av bekämpningsmedel 2019 är cirka 4,0 årsarbetskrafter (årsarbetskraften är beräknad utifrån en effektiv arbetstid av 171 persondagar).

För 2020 har vi planerat följande projekt inom den operativa tillsynen av bekämpningsmedel:

Tabell 4. Operativ tillsyn under 2020 för bekämpningsmedel

Tillsynsaktivitet	Beskrivning av aktiviteten
E-handel – ett EU-gemensamt samarbetsprojekt	Kontroll av bekämpningsmedel saluförda via e-handel. Syftet är att få ökad harmonisering och effektivisering av e-handelstillsynen genom förbättrade metoder och snabbare kommunikationsvägar, samt en ökad kontroll av kemikalieregler för varor, produkter och aktörer på e-handelsmarknaden. Projektet är ett samarbete med övriga EU-länder gällande tillsyn av företag som säljer produkter och varor via internet.
Analys av växtskyddsmedel	Kontroll av den kemiska sammansättningen i växtskyddsmedel. Enligt artikel 68 i växtskyddsförordningen ska medlemsländerna årligen utföra analyser av växtskyddsmedel. Syftet är att kontrollera att sammansättningen överensstämmer med de produktgodkännanden som beslutas av Kemikalieinspektionen, samt kontrollera att olagliga produkter inte finns på marknaden. Fem procent av de godkända produkterna ska analyseras årligen. Utöver analyser ska granskning ske av företagets rutiner för kvalitetssäkring av halterna verksamma ämnen m.m. i produkterna.
Regional tillsyn av företag som säljer biocidprodukter	Tillsyn av bekämpningsmedelsföretag inom en viss geografisk region. Fokus är tillsyn av biocidprodukter som ännu inte kräver godkännande. Alla företag inom området granskas, vissa väljs ut för tillsyn. Syftet är att minska riskerna med biocidprodukter genom att bland annat kontrollera och säkerställa att biocidprodukter är regelrätt märkta och klassificerade, samt att informera biocidföretag om regelverket. Under 2020 kommer vi att granska företag ibland annat Stockholms län.
Händelsestyrd tillsyn och omvärldsbevakning	Tillsyn utifrån inkommande tips från allmänhet, företag och andra myndigheter om företag eller produkter som de anser inte uppfyller gällande kemikalieregler. Syftet är ökad regelefterlevnad hos företag som saluför bekämpningsmedel. Tipsen granskas och vid behov utförs inspektion. Utifrån tipsen kan vissa produktgrupper väljas ut för inspektion av hela branschen.

Utöver ovan beskrivna projekt genomförs ett antal insatser i syfte att ge underlag för bland annat bedömning av risknivåer och metodval för kommande projekt. Under 2020 kommer vi att utföra en mindre insats för att följa upp användarvillkoren för växtskyddsmedel.

4 Varor

En vara definieras i miljöbalken och Reach-förordningen som ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion. Exempelvis definieras en behandlad träskiva såsom en kemisk produkt, men utgör skivan en bordsyta så definieras den som en vara. För varor finns liksom för kemiska produkter bestämmelser om skyldighet att informera om farliga ämnen och förbud mot vissa ämnen. För vissa varugrupper finns detaljregler som begränsar användningen av specifika kemiska ämnen, t.ex. avgivning av nickel från smycken; bly, kadmium och vissa bromerade flamskyddsmedel i elektrisk och elektronisk utrustning och användning av vissa ämnen i leksaker, t.ex. mjukgörare (ftalater). I dagsläget är dock bestämmelserna som gäller för varor mindre omfattande än de som gäller för kemiska produkter. Nedan ges exempel på de regelområden som gäller varutillsyn och exempel på varugrupper som kan vara aktuella.

Tabell 5. Sammanställning av regelområden som kontrolleras vid tillsyn av varor

Regelområden ³	Regel	Varugrupper
EU-gemensamma begränsningsregler	Reach, bilaga XVII Direktiv 2011/65/EU (RoHS) Förordning (EU) 2019/1021 (POPs)	Exempel på ämnen i varor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nickel i smycken ▪ Ftalater i leksaker ▪ Kadmium i varor, särskilt plaster ▪ PAH i däck ▪ Azofärgämnen i textilier och läder ▪ Sexvärt krom i lädervaror ▪ Kortkedjiga klorparaffiner (POPs) Vissa tungmetaller m.m. i elektriska produkter (RoHS)
Nationella begränsningsregler	SFS 1998:944 KIFS 2017:7	Exempel på ämnen i varor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Formaldehyd i träskivor ▪ Kvicksilver i varor
Leksakers säkerhet	Lag (2011:579) om leksakers säkerhet	Leksaker när det gäller deras brännbarhet och kemiska egenskaper.
Information om varor enligt Reach	Reach artikel 33	Alla typer av varor som innehåller särskilt farliga ämnen enligt Reach (SVHC-ämnen upptagna på kandidatförteckningen). Informationen ska åtminstone omfatta namnet på det aktuella ämnet.
Varor som ska anmälas enligt Reach	Reach artikel 7	Sedan 1 juni 2011 ska ämnen som finns upptagna på kandidatförteckningen i Reach och finns i varor anmälas, dock med vissa undantag.
Produktsäkerhet	Produktsäkerhetslagen (2004:451)	Varor som kan utgöra någon typ av kemisk hälsorisk som inte täcks av mer specifik (harmoniserande) EU-lagstiftning.
Fluorerade växthusgaser	Förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser	Kontroll av hur företag som säljer vämpumpar säkrat att de installerats av certifierad installatör.

³ Utförligare regelbeskrivningar finns i bilagan

4.1 Strategier för urval av tillsynsprojekt

För varor finns till skillnad från kemiska produkter och bekämpningsmedel inget krav på anmälan till ett register som kan användas för prioritering av tillsynen. Vilka varugrupper vi ska prioritera inom tillsynen baseras på kriterier som innefattar risken för att människor eller miljön utsätts för skador, såsom:

- risk relaterad till användningsmönster
- risk relaterad till särskilt känsliga grupper, exempelvis barn
- sannolikhet för förekomst av farligt ämne
- möjlighet till effektiv tillsyn utifrån befintligt regelsystem
- möjlighet att genomföra tillförlitliga tester och analyser
- kunskapsnivå om farliga ämnen inom den specifika branschen

Strategin finns utförligare beskriven i Strategi för tillsyn över kemikalier i varor (Rapport 4/16, KemI, 2016) som finns tillgänglig på vår webbsida www.kemikalieinspektionen.se

4.2 Insatser för varutillsyn

Tillgängliga resurser för operativ tillsyn av varor under 2020 är cirka 7,4 årsarbetskrafter (årsarbetskraften är beräknad utifrån en effektiv arbetstid av 171 persondagar). Ungefär hälften av tillsynen av varor finansieras av medel från Handlingsplanen för giftfri vardag.

För 2020 planeras följande projekt inom den operativa tillsynen av varor.

Tabell 6. Operativ tillsyn för varor under 2020

Tillsynsaktivitet	Beskrivning av aktiviteten
E-handel – ett EU-gemensamt samarbetsprojekt	<p>Kontroll av varor saluförda via e-handel.</p> <p>Syftet är att få ökad harmonisering och effektivisering av e-handelstillsynen genom förbättrade metoder och snabbare kommunikationsvägar, samt en ökad kontroll av kemikalier regler för varor, produkter och aktörer på e-handelsmarknaden.</p> <p>Analys av kemiskt innehåll kommer att utföras. Projektet är ett samarbete med övriga EU-länder gällande tillsyn av företag som säljer produkter och varor via internet.</p>
Barns offentliga miljöer	<p>Kontroll av varor som finns i miljöer där barn vistas utanför hemmet, såsom förskolor, skolor, idrottshallar, lekparkar och lekland.</p> <p>Syftet är att kontrollera och säkerställa att varor i barns närmiljöer inte innehåller farliga och förbjudna ämnen.</p> <p>Analys av kemiskt innehåll kommer att utföras. Projektet kommer att ske i samarbete med kommunernas nätverk för upphandling.</p>
Hemelektronik	<p>Kontroll av hemelektronik med inriktning på tillsyn av bland annat billig kökselektronik och kablar.</p> <p>Syftet är att kontrollera och säkerställa att varorna inte innehåller farliga och förbjudna ämnen.</p> <p>Analys av kemiskt innehåll kommer att utföras. Delar av tillsynen sker i samarbete med Elsäkerhetsverket.</p>

<p>Elektriska industriprodukter</p>	<p>Kontroll av elektriska industriprodukter som omfattas av RoHS-direktivet.</p> <p>Syftet är att utveckla metoder för kontroll av produkter som används inom industrin. Kontroller omfattar såväl offentlig sektor som privata företag.</p> <p>Produkterna kommer att granskas genom dokumentationskontroll och besöksinspektioner.</p>
<p>PFOA och PFOS i varor</p>	<p>Tillsyn av nya begränsningar av PFOA som träder i kraft 2020 i REACH bilaga XVII samt i PoPs-förordningen. Tillsyn av befintlig begränsning av PFOS i PoPs-förordningen.</p> <p>Syftet är att sprida information till företagen om de nya begränsningarna, undersöka förekomsten av begränsade ämnen på marknaden samt med hjälp av labb hitta lämpliga analysmetoder.</p> <p>Analys av kemiskt innehåll kommer att utföras, framför allt av textilvaror med smuts- och vattenavvisande behandling som till exempel friluftskläder. Denna tillsyn kommer att genomföras i internt samarbete med enheten för tillsyn av kemiska produkter som utför motsvarande tillsyn på sitt område. Projektet kommer att vara en del av ett samarbetsprojekt inom den nordiska arbetsgruppen för kemikalier, miljö och hälsa.</p>
<p>Övrig händelsestyrd tillsyn och omvärldsbevakning</p>	<p>Tillsyn utifrån inkommande tips från allmänhet, företag och andra myndigheter om företag eller varor som de anser inte uppfyller gällande kemikalieregler.</p> <p>Syftet är ökad regelefterlevnad hos företag som saluför varor</p> <p>Tipsen granskas och vid behov utförs inspektion. Utifrån tipsen kan vissa varugrupper väljas ut för inspektion av hela branschen.</p>

Utöver ovan beskrivna projekt genomförs ett antal insatser i syfte att ge underlag för bland annat bedömning av risknivåer och metodval för kommande projekt. Ett exempel är förekomst av bly i vissa varor. Vi planerar även ett antal informationsutskick av gällande regelverk inför framtida tillsynsinsatser. Exempel på planerade informationsutskick under året är information gällande förekomst av ftalater i varor samt CMR i textilier.

Bilaga – Laglista

Nedan listas de författningar där hela eller delar av bestämmelserna per den 1 januari 2020 är Kemikalieinspektionens tillsynsområde.

Lag/ Förordning/ Föreskrift/ EU-förordning
EU-förordningar
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (CLP)
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1021 om långlivade organiska föroreningar (POPs)
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt och rengöringsmedel
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och Kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel (nya kontrollförordningen)
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 649/2012 av den 4 juli 2012 om export och import av farliga kemikalier
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet
Lagar
Miljöbalk (1998:808)
Produktsäkerhetslag (2004:451)
Lag (2011:579) om leksakers säkerhet
Förordningar
Miljötillsynsförordning (2011:13)
Förordning (2007:19) om PCB m.m.
Förordning (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel
Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel
Förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter

Förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer
Produktsäkerhetsförordning (2004:469)
Förordning (2011:703) om leksakers säkerhet
Förordning (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning
Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser
Föreskrifter
Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer
Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel
Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:8) om leksakers brännbarhet och kemiska egenskaper.
EU-direktiv genomförda i svenska författningar
<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/42/EG om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa färger och lacker samt produkter för fordonsreparationslackering (VOC).</p> <p>Direktivet är införlivat i svensk lagstiftning inom ramen för miljöbalken, i förordning (2008:245) samt i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS2017:7). I övrigt har Naturvårdsverket föreskrifter på området.</p>
<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (RoHS 2).</p> <p>Direktivet är införlivat i svensk lagstiftning inom ramen för miljöbalken, genom förordning (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning, och i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS2017:7).</p>
<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG om leksaker säkerhet</p> <p>Direktivet finns införlivat i svensk lagstiftning inom ramen för lag (2011:579) om leksakers säkerhet och förordning (2011:703) om leksakers säkerhet samt KIFS 2017:8.</p>
<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall</p> <p>Bestämmelserna om tungmetaller i förpackningsmaterial från direktivet är införlivade i svensk lagstiftning inom ramen för miljöbalken, samt i förordning 1998:944.</p>
<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG. Bestämmelserna om kvicksilver och kadmium i batterier är införlivade i svensk lagstiftning inom ramen för miljöbalken, samt i förordning 1998:944.</p>

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress
Esplanaden 3A, 172 67 Sundbyberg

kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se